

อิทธิพลของการรับรู้เหตุการณ์ทางการเมืองที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ร้อยตำรวจเอก จิตติพล ผลพฤษา

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-509-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019440

117566100

PERCEPTIONS OF POLITICAL EVENT AND VOTING BEHAVIOR

Pol.Capt.Jittipon Ponpriksa

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

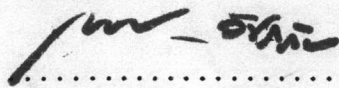
1993

ISBN 974-583-509-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ อิทธิพลของการรับรู้เหตุการณ์ทางการเมืองที่มีผลต่อพฤติกรรม
การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
โดย ร.ต.อ. จิตติพล พลพฤษยา
ภาควิชา การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ

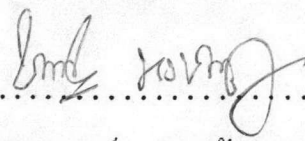

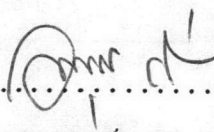
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรไภย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ จรัม สุภาพ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลิมมณี)

จิตติพล ผลพฤกษา, ร.ต.อ. : อิทธิพลของการรับรู้เหตุการณ์ทางการเมืองที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (PERCEPTIONS OF POLITICAL EVENT AND VOTING BEHAVIOR) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ประหยัด หงษ์ทองคำ, 192 หน้า. ISBN 974-583-509-9

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงอิทธิพลของการรับรู้เหตุการณ์ทางการเมืองต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยเลือกศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จังหวัดจันทบุรีเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งภายหลังการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองในเดือนพฤษภาคม 2535 โดยใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจและทฤษฎีว่าด้วยข่าวสารทางการเมืองทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมือง และทฤษฎีพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นกรอบในการศึกษาวิจัย เก็บข้อมูลเมื่อเดือนมกราคม 2536 ใช้กลุ่มตัวอย่าง 415 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีระดับของการรับรู้เหตุการณ์ข่าวสารทางการเมืองค่อนข้างสูง กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน อันได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทางการเมืองความสัมพันธ์กับระดับการรับรู้เหตุการณ์ข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนโดยให้ความเชื่อถือแหล่งข่าวสารคือโทรทัศน์มากที่สุดและติดตามเกือบทุกวัน กลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีแบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งคล้ายคลึงกัน การรับรู้เหตุการณ์ข่าวสารทางการเมืองก่อนการเลือกตั้งมีอิทธิพลในระดับปานกลางถึงค่อนข้างมาก ต่อการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เลือกตั้ง โดยความสำนึกในหน้าที่และต้องการเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตยมากกว่าต้องการเปลี่ยนแปลงตัว ส.ส. หรือรัฐบาลเกณฑ์ตัดสินใจในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งถือเอานโยบายหรือพรรคการเมืองและคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นเกณฑ์สำคัญมากกว่าข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ นอกจากนี้ยังพบว่าส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยเปลี่ยนแปลงการลงคะแนนให้ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง โดยเฉพาะพรรคประชาธิปัตย์ได้รับความนิยมและได้รับการลงคะแนนเสียงให้มากที่สุด.

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต ร.ต.อ. จิตติพล
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C331736 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: PERCEPTION / POLITICAL EVENT / VOTING BEHAVIOR

JITTIPON PONPRIKSA : PERCEPTIONS OF POLITICAL EVENT AND VOTING BEHAVIOR. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRAYAD HONGTHONGKUM 192 pp. ISBN 974-583-509-9

The aim of this research is to study the influences of perceptions of political event on voting behavior. The general election in Chantaburi on 13th September, 1992, which took place after the political unrest in May, 1992, is here selected as its case study. The research has been conducted by means of a survey and is based on theories on political information and participation as well as on voting behavior. The data were collected in January, 1993 by using a multi-stage random sampling of 415 voters.

The study reveals that among most of the voters, the perception level of political events is relatively high. Their different aspects in such socio-economic status as sex, age, education level and political experience are implicitly related to different levels of perceptions. Most of them knew information about the event from mass media, mostly from television which they watched almost everyday. Their voting behavior pattern is similar. Knowing political information before the election has moderate and relatively high influences on the individual's decision on voting. Their participation in the election resulted from their civic duties rather than from their desire to change the representatives or the government. However, party policies and candidates' characteristics are considered to be more important criteria than the perception on political information. Furthermore, it is found that the voting behavior is changed : they replaced their former elected candidates and parties by the others as we can see from the triumph of the Democrat Party.

ภาควิชา..... การปกครอง

สาขาวิชา..... การปกครอง

ปีการศึกษา..... 2536

ลายมือชื่อนิสิต..... ๑.๓๐.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตากรุณาของท่านอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ประหยัด หงษ์ทองคำ และท่านอาจารย์หัวหน้าภาคการปกครอง รองศาสตราจารย์ ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ผู้มีพระคุณที่คอยให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ และทักษะในการศึกษาวิจัยแก่ผู้แก่ผู้เขียนอย่างใกล้ชิดด้วยดีตลอดมา รวมทั้งศาสตราจารย์ จรูญ สุภาพ และรองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ่มมณี ที่กรุณาให้ข้อแนะนำและข้อคิดอันมีค่า ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยขอกราบคารวะบรรดาคณาจารย์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยอย่างเต็มความสามารถตลอดเวลาการศึกษาที่ผ่านมา

บุคคลที่สำคัญที่สุดที่มีส่วนผลึกสร้างวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งเป็นผู้ที่มีพระคุณสูงสุดในชีวิตของผู้เขียนและคอยให้การสนับสนุนทั้งด้านกำลังใจ กำลังกายและกำลังทรัพย์มาโดยตลอด คือ คุณพ่อปัญญา ผลพฤกษา และ คุณแม่จิตจางง ผลพฤกษา บิดามารดาบังเกิดเกล้าซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณแทบเท่าของท่านทั้งสองมา ณ ที่นี้ รวมทั้งขอขอบคุณ คุณชวโรคา ผลพฤกษา ภริยาอันเป็นที่รัก และคุณบุญรัตน์ ผลพฤกษา น้องสาวที่น่ารักซึ่งคอยเอาใจใส่และให้กำลังใจผู้เขียนอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ พลตำรวจโท สุจินต์ อุทัยวัฒน์ และพลตำรวจตรี วิวัฒน์ ปิยาภิมุข ผู้บังคับบัญชาของผู้เขียนที่มีความเข้าใจและให้การสนับสนุนผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณคุณสุพุม คลโสภณ ปิยมิตรที่เสียสละคอยให้คำปรึกษาและแนะนำในด้านการมาโดยตลอด

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบคารวะบุคคลซึ่งเป็นผู้เขียน และทำการวิจัยเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนได้นำมาใช้อ้างอิงในการเขียนวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ตลอดจนบุคคลที่เคารพ เพื่อน ๆ นักศึกษา สถาบันต่าง ๆ ที่ได้ช่วยผู้เขียนในการเก็บข้อมูลที่จังหวัดจันทบุรี ซึ่งแม้ว่าจะประสบกับอุปสรรคบางประการ แต่ก็ได้ร่วมกันฝ่าฟันจนประสบความสำเร็จ

คุณประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนขออุทิศให้แก่โรงเรียนนายร้อยตำรวจและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อันเป็นสถาบันการศึกษาที่รักยิ่ง ซึ่งทำให้ผู้เขียนประสบความสำเร็จครบถ้วนทุกวันนี้.

ร้อยตำรวจเอก จิตติพล ผลพฤกษา

10 ธันวาคม 2536

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปประกอบ.....	ท

บทที่

1. บทนำ

สภาพปัญหาและความสำคัญทางการเมือง.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	11
ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา.....	12
สมมติฐานของการศึกษา.....	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
การนำเสนอ.....	14

2. แนวความคิดและข้อขยายทางทฤษฎี

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง.....	16
ผลกระทบของข่าวสารทางการเมืองต่อกระบวนการทางการเมือง.....	33
อิทธิพลของข่าวสารทางการเมืองต่อการกล่อมเกลาริเริ่มรู้ทางการเมือง..	36
อิทธิพลของข่าวสารทางการเมืองต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ.....	40
ชนิดของแหล่งข่าวและชนิดของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ.....	45
พลังของกลุ่มกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ.....	50
การมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	52

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	55
ทฤษฎีของการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.....	62
ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
3. จังหวัดจันทบุรี	
ประวัติความเป็นมา.....	75
ลักษณะทางภูมิศาสตร์.....	76
โครงสร้างการปกครองและสังคม.....	79
สถิติการเลือกตั้งและรายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพ.ศ. 2518-2535....	83
สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พ.ศ. 2528 และ 2533.....	85
สถิติการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด พ.ศ. 2528 และ 2533.....	85
โครงสร้างทางเศรษฐกิจ.....	88
4. การออกแบบการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย	
ลักษณะโดยทั่วไป.....	95
ประชากรในการศึกษา.....	97
กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง.....	99
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	103
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย.....	104
ความตรงและความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	107
การเลือกใช้สถิติในการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	108
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
การวิเคราะห์และตีความข้อมูล.....	110
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	115

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับอิทธิพลของข่าวสารทางการเมืองที่มี ผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.....	126
แบบแผนพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.....	144
การทดสอบสมมติฐานของการศึกษา.....	155
การสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	157
6. สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลของการศึกษา.....	158
อภิปรายผลการศึกษา.....	162
ข้อเสนอแนะ.....	168
บรรณานุกรม.....	173
ภาคผนวก.....	182
ประวัติผู้ศึกษา.....	192

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างระบบสื่อสารที่ใช้สื่อและระบบสื่อสารด้วยปากเปล่า.....	43
3.1	จำนวนประชากรในจังหวัดจันทบุรี.....	81
3.2	การแบ่งเขตการปกครองจังหวัดจันทบุรี.....	82
4.1	จำนวนประชากรในจังหวัดจันทบุรี.....	98
4.2	การสุ่มตัวอย่างในจังหวัดจันทบุรี.....	101
4.3	ลักษณะของการจำแนกข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง.....	102
5.1	แสดงลักษณะของการจำแนกข้อมูลตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม	117
5.2	การรับรู้เหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมือง.....	123
5.3	สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับการรับรู้เหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมือง.....	131
5.4	สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับการติดตามข่าวสารและ แหล่งข่าวสารทางการเมือง.....	134
5.5	สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับความถี่บ่อยในการติดตามเหตุการณ์ ข่าวสารทางการเมือง.....	137
5.6	สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับความน่าเชื่อถือของสื่อหรือแหล่ง ข่าวสารทางการเมือง.....	141
5.7	แบบแผนพฤติกรรมกลางคะแนนเสียงเลือกตั้ง(13 กันยายน 2535)...	145
5.8	สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับความนิยมในพรรคการเมือง.....	149
5.9	สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับความนิยมในตัวผู้สมัครรับเลือกตั้ง..	152

สารบัญรูปประกอบ

รูปประกอบที่	หน้า	
2.1	หน้าที่ของการสื่อสาร.....	28
2.2	ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลข่าวสารกับทัศนคติของบุคคล.....	37
2.3	องค์ประกอบของขบวนการสื่อความหมาย.....	44
2.4	ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารการเมืองกับการมีส่วนร่วมทาง การเมือง.....	67
3.1	แสดงแผนที่ จังหวัดจันทบุรี.....	80
5.1	ความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนของการศึกษาวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล.....	112
6.1	ตัวแบบเชิงสมมติของการวิเคราะห์อิทธิของการรับรู้เหตุการณ์ ข่าวสาร ทางการเมืองที่มีผลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.....	166